

9/7/2010-ΗΜΕΡΙΔΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ-ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΦΟΡΕΙΣ

---

1. ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑΣ ΕΡΓΟΥ (κας Π. Χατζηγεωργίου)

2. Εισήγηση Συμβούλων

Οι εισηγήσεις των λειτουργών και των Συμβούλων είναι αναρτημένες στο διαδίκτυο και διανεμήθηκαν ηλεκτρονικά στους συμμετέχοντες

3. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ- ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ

Σάββας Σάββας (της Ενώσεως Κοινοτήτων):

Δεν υπάρχει επαρκής διάχυση της απαιτούμενης πληροφορίας. Το site του ΤΑΥ δεν είναι αρκετά φιλικό προς τους χρήστες.

Έχουν καθορισθεί ζώνες προστασίας φραγμάτων με αποτέλεσμα να πλήττεται η ανάπτυξη σε πολλές ορεινές κοινότητες του νησιού.

Θα πρέπει να επιλυθούν τα ζητήματα της αποχέτευσης των λυμάτων στις μικρές κοινότητες

Το προτεινόμενο μέτρο της μείωσης παραγωγής μονάδων αφαλάτωσης, όταν αυξάνονται οι διαθέσιμες ποσότητες νερού στα φράγματα, δεν είναι εύκολα υλοποιήσιμο δεδομένου ότι έχουν υπογραφεί μισυμβάσεις με τις εταιρείες κατασκευής των μοναδων αφαλάτωσης.

Στα φράγματα θα πρέπει να υπάρχει ένα μικρό «φράγμα», δηλαδή στην τεράστια έκταση του φράγματος να υπάρχει ένα φράγμα μικρό που δε θα φεύγει ποτέ το νερό από μέσα, για να μπορούμε να συντηρούμε την πανίδα της περιοχής.

Υπάρχει επιθυμία χρήσης των φραγμάτων για αθλητικούς σκοπούς (κωπηλασία, κανό).

Δεν νοείται γύρω από τα φράγματα, να μην υπάρχουν χώροι υγιεινής.

Απ. Π. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ και επί μέρους διευκρινίσεις συμβούλων

Διευκρινίζει την αρχιτεκτονική του site σε σχέση με το Προσχέδιο Διαχείρισης και το υλικό που έχει αναρτηθεί.

Από τους φορεί το ΤΑΥ περιμένει ποιοτικές απόψεις. Οι φορείς θα πρέπει να μελετήσουν αναλυτικά τα προτεινόμενα μέτρα και να προτείνουν τις απαραίτητες βελτιώσεις.

Διευκρίνιση από Νατάσα Νεοκλέους

Έχουν καθορισθεί ζώνες προστασίας των φραγμάτων που είναι 300 μέτρα αυτή τη στιγμή από την ανώτατη στάθμη σε κάποιους υδατοφράκτες. Έχουμε όμως ξεκινήσει τον επανακαθαισμό των ζωνών αυτών με τη βοήθεια εμπειρογνομόνων από την Ε.Ε. και το εξωτερικό, οι οποίες τώρα οριστικοποιούνται. Αντιλαμβάνεστε ότι, ας πούμε για τον Κούρη, ο Κούρης είναι το μεγαλύτερο φράγμα που έχουμε. Αυτή τη στιγμή αποτελεί το 50% της δυνατότητας υδροδότησης όλης της Κύπρου. Είναι το 50% των φραγμάτων που δίνουν νερό στον Νότιο Αγωγό, άσχετα με τις αφαλατώσεις. Οπότε αντιλαμβάνεστε ότι αν διακινδυνεύσει να μολυνθεί αυτό το νερό, είναι το νερό που πίνουμε αυτή τη στιγμή.

Σχετικά με την επεξεργασία λυμάτων των κοινοτήτων, ήδη υπάρχει ένα χρονοδιάγραμμα εφαρμογής της οδηγίας 91/271 που προνοεί για τα αποχετευτικά και στις μικρές κοινότητες.

Σχετικά με τις αφαλατώσεις: Σε όλα τα συμβόλαια των αφαλατώσεων υπάρχει πρόβλεψη μέσα να δικαιούται το ΤΑΥ να ζητήσει μείωση της ποσότητας που παράγεται, ακόμα και κλείσιμο της αφαλάτωσης αν χρειαστεί με τρίμηνη προειδοποίηση, προφανώς με μια σχετική αποζημίωση προς τον ιδιώτη.

Σχετικά με τη διατήρηση ελάχιστης στάθμης στα φράγματα: ήδη προβλέπουμε και οικολογικές παροχές και στάθμες, και ήδη θα προστατεύονται τα είδη και εκτός από το ίδιο το φράγμα μέσα μιλάμε και για οικολογική παροχή κατάντη του φράγματος, που πάλι είναι σεβαστές ποσότητες, οπότε προστατεύεται και η πανίδα και η χλωρίδα.

Το ΤΑΥ δεν έχει αρμοδιότητα χρήσης των φραγμάτων για αθλητικούς σκοπούς.

Μιχάλης Μήτσινας, εκ μέρους του ΕΒΕΛ:

Το ανακυκλωμένο νερό θα πρέπει να μπορεί να διατεθεί για χρήση σε αθλητικές εγκαταστάσεις, όπως γήπεδα ποδοσφαίρου, γήπεδα γκολφ κλπ.

Να αποσαφηνισθεί το χρονοδιάγραμμα για τη λήψη των απαραίτητων μετρών που προτείνονται.

Απ. Π. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ και επί μέρους διευκρινίσεις συμβούλων

Ήδη το ανακυκλωμένο νερό σε αρκετούς δήμους (Παραλίμνι, Αγία Νάπα κ.λπ) χρησιμοποιείται σε γήπεδα, για αθλοπαιδιές κλπ..

Σε σχέση με τα γκολφ προτείνεται η εκπόνηση στρατηγικής μελέτης

Παρέμβαση Παντελή Μεταξά

Σε μια χώρα που αντιμετωπίζει πρόβλημα επιβίωσης λόγω νερού, τα γήπεδα γκολφ είναι πολύ δευτερεύουσας σημασίας πέραν του ότι είναι ασυμβίβαστα με το τοπικό περιβάλλον.

Παντελής Μεταξάς, της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων:

Θα πρέπει να διαθέσουμε μια ημερίδα σε μίαν ελάχιστη επιμόρφωση πάνω σε περιβαλλοντικές παραμέτρους των όσων συμμετέχουν.

Εκφράζει αμφιβολίες ως προς την ορθότητα των περιβαλλοντικών δεδομένων που αξιολογήθηκαν για το φράγμα Σουσκιούς.

Διαχείριση και περιορισμός ζήτησης: στην περίπτωση της Κύπρου γίνεται το αντίθετο. Δημιουργούμε νέες χρήσεις (π.χ γήπεδα γκολφ) όταν παγκοσμίως, και μάλιστα σε χώρες που διαθέτουν πάρα πολύ νερό, δημιουργούνται ομάδες πίεσης κατά των γκολφ γιατί περιβαλλοντικά θεωρούνται ότι είναι καταστροφικά.

Το έργο του Νότιου Αγωγού παραβιάζει τους όρους της ορθής διαχείρισης. Θα έπρεπε, να γίνονται αφαλατώσεις στις περιοχές που υπήρχε πρόβλημα είτε υπεραντλήσεων είτε δεν είχαν καθόλου νερό και τα νερά από τους φράχτες να μένουν κοντά στην πηγή τους. Με αυτό τον τρόπο θα εξοικονομούσαμε σημαντικά κονδύλια από το κόστος μεταφοράς όσο και από το κόστος των τεράστιων ποσοτήτων που είναι αποδεκτό ότι χάνουμε κατά την μεταφορά, από απώλειες δηλαδή.

Στην Κύπρο παρατηρείται το φαινόμενο οι εύφορες γαίες πλέον να οικοπεδοποιούνται, να δίδονται και να κατασκευάζονται υπεραναπτύξεις οικιστικές κλπ ή και γήπεδα γκολφ με αποτέλεσμα να εγκαταλείπεται πλήρως η γεωργία.

Απ. Π. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ και επί μέρους διευκρινίσεις συμβούλων

Εξηγεί ότι μόνη η ανακύκλωση του νερού δεν είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες σε νερό για κάθε χρήση. Η κατασκευή και λειτουργία των μονάδων αφαλάτωσης είναι απαραίτητη.

Το ζήτημα της αστικοποίησης δεν αφορά το ΤΑΥ, πιο πολύ αφορά την Πολεοδομία, εκεί πρέπει να στοχεύσετε τις ενέργειές σας. Εμείς όλες τις αρδευτικές ανάγκες κοιτάμε να τις ικανοποιήσουμε.

Σε σχέση με τα γήπεδα γκολφ υπάρχουν και γήπεδα γκολφ τα οποία μπορεί να είναι και ξηρικά. Γιατί πρέπει ένα γήπεδο γκολφ να είναι μόνο με γρασίδι; Αυτό μπορεί να το δουν κάποιοι άλλοι φορείς.

Για τις τεράστιες ποσότητες νερού που μεταφέρονται με το Νότιο Αγωγό: Και ο Νότιος Αγωγός είναι ιστορία πλέον, είχε γίνει σε κάποιες εποχές που οι αφαλατώσεις ήταν εκτός προγράμματος, η πολιτική τότε ήταν ούτε σταγόνα νερού στη θάλασσα, γι' αυτό έγιναν και τα μεγάλα φράγματα κτλ. Και επειδή δεν υπήρχε χώρος να γίνει φράγμα στα Κοκκινοχώρια, δε προσφερόταν η μορφολογία ούτε βροχές είχαν για να μαζεύουν εκεί νερό, το μόνο που έγινε είναι το φράγμα της Άχνας που είναι ρυθμιστικός ο ρόλος του, γι' αυτό και έγιναν όλα και μεταφέρθηκαν. Αυτά τα βρίσκουμε τώρα. Προσπαθούμε όμως να κάνουμε αυτό που λέτε με το ανακυκλωμένο νερό, που είναι σταθερή πηγή νερού να αξιοποιείται όσο πιο κοντά εκεί που παράγεται. Και αυτό είναι μέσα στους σχεδιασμούς που κάνουμε.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΜΕΣΟΥ

Με τη συζήτηση πάνω στη χρήση του ανακυκλωμένου νερού και με την αύξηση που θα έχει τα επόμενα χρόνια παρακαλεί το ΤΑΥ, επειδή το Συμβούλιο της Λεμεσού προγραμματίζει να επεκτείνει και να χτίσει 2ο σταθμό στα Δυτικά της Λεμεσού, όπως επιταχύνει την, ας το πούμε, απόφαση του που θα γίνεται η χρήση του νερού, διότι πρέπει και εμείς να προδιαγράψουμε το ένα εργοστάσιο με βάση τα στοιχεία που θα μας δώσετε για να καταλήξουμε τι ποιότητα νερών θα παράγουμε, ούτως ώστε μόλις λειτουργήσει να μπορεί να διατεθεί και να γίνει κα σωστή διαχείριση.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΝΟΥΦΡΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΠΑΦΟΥ

Σχετικά με την αποθήκευση του ανακυκλωμένου νερού, ο ορθολογικότερος τρόπος, είναι ο εμπλουτισμός των υπόγειων υδροφορέων του ποταμού Έζουσας, η Λάρνακας.

Απ. Π. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Στον υδροφορέα Έζουσας για να γίνει ο εμπλουτισμός χρειάζεται άδεια απόρριψης, η οποία θα αθορίσει την ποιότητα του νερού που πρέπει να μπαίνει μέσα. Στην Έζουσα έχουμε ήδη κάνει τον εμπλουτισμό διότι εκεί ο υδροφορέας είναι σε χειρότερη κατάσταση από ότι είναι τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του 3βάθμια επεξεργασμένου νερού και έτσι εκεί ο εμπλουτισμός είναι δυνατός. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις αυτό ήδη εξετάζεται με ειδικές μελέτες που γίνονται αυτή τη στιγμή στο ΤΑΥ.

Ερώτηση Στ. Καϊμάκη

Ερωτά τον κ Μιχαηλίδη αν η νέα εγκατάσταση της Λεμεσού που θα γίνει προβλέπεται να πάρει και τα λύματα από το Βατί; Προβλέπεται κάποια μεταφορά-απορρύπανση του χώρου; Μεταφορά των λυμάτων και επεξεργασία τους στη νέα εγκατάσταση;

Απ. Μιχαηλίδης

Η απάντηση δυστυχώς ή ευτυχώς είναι όχι γιατί οι σταθμοί αυτοί είναι βιολογικής επεξεργασίας και η παραλαβή αντιλαμβάνομαι βυτιοφόρων με άγνωστο περιεχόμενο θέτει πάντα σε κίνδυνο τη σωστή και ομαλή επεξεργασία οπότε η απάντηση είναι όχι.

Ειδικά για το θλεμα του Βατίου μια πρόταση θα ήταν να συσταθεί ένα συμβούλιο το οποίο θα κάνει στα λύματα μια προεπεξεργασία και στη συνέχεια ενδεχομένως θα μπορούν αυτά να διοχετεύονται στη νέα ΕΕΛ Λεμεσού.

Ειδικά για το θέμα των αποβλήτων από το λιμάνι: έχουν γίνει συναντήσεις με την αρμόδια αρχή του λιμανιού. Αυτό που κάνει το συμβούλιο της Λεμεσού είναι ότι μπορεί να αποδεχτεί οποιαδήποτε απόβλητα που είναι στα ποιοτικά επίπεδα των οικιστικών ή έστω και κάπως πιο ψηλά. Αυτό θα γίνει με κάποια διαβούλευση, το επιπρόσθετο φορτίο πάντα κοστολογείται και επιβάλλεται στον ρυπαίνοντα. Αυτό που έχουμε επιφύλαξη και ίσως ακόμα δεν προχώρησε είναι ότι τα απόβλητα τα οποία θα έρχονται από ξένους προορισμούς με τα πλοία είναι ότι θα πρέπει να κατακρατούνται, να ελέγχονται ποιοτικά και αν συνάδουν με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που δεχόμαστε τότε θα μπορούν να συνδεθούν με το σύστημα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΑΤΖΑΝΤΩΝΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Θα πρέπει να λάβουμε υπόψη τη ρύπανση από κτηνοτροφικά απόβλητα που είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα για τα νιτρικά και να δούμε με το Τμήμα Περιβάλλοντος πως μπορούμε να το αποτρέψουμε.

ΚΑΡΑΒΙΤΗΣ, ΔΗΜΟΣ ΠΑΦΟΥ

Η οικολογική παροχή κατάντη των φραγμάτων θα είναι χρονικά εξαρτώμενη; Δηλαδή το καλοκαίρι θα περνά πιο πολύ παροχή από ότι το χειμώνα;

Ενδιαφέρον εκφράζει κυρίως για τον εμπλουτισμό των γεωτρήσεων κατάντη του φράγματος Ασπρόκρεμμου.

Απ. Π. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ και επί μέρους διευκρινίσεις συμβούλων

Λίγο-πολύ θα ακολουθεί το χρονισμό που είχε και στη φύση νερό το ποτάμι, γιατί πολλά από τα ποτάμια δεν είχαν ούτως η άλλως το καλοκαίρι νερό. Συνεπώς για κάθε ποτάμι θα είναι διαφορετική η περίοδος αλλά λίγο-πολύ μιλάμε κυρίως από το Δεκέμβρη-Γενάρη μέχρι Απριλίου –Μάιο.

Επίσης αναφερόμενη προς τον κ. Μιχαηλίδη αναφέρει ότι πρέπει το ΣΑΛΑ να το δει λίγο πιο ζεστά με το Βατί

Παρέμβαση ΚΑΡΑΒΙΤΗ

Στην Πάφο υπάρχει το σύστημα παραλαβής βυτιοφόρων. Μιλάμε για λύματα που έρχονται από οικίες που δεν είναι συνδεδεμένες με το αποχετευτικό. Αυτά τα βοθρολύματα μπορούν να υποδεχτούν σε κάποιες ποσότητες σε σχέση με τα φρέσκα λύματα τα οποία δέχονται οι βιολογικές μονάδες της Κύπρου, αστικών λυμάτων. Το πρόβλημα είναι όμως ότι υπάρχουν κάποια εστιατόρια και κάποια άλλα τα οποία δεν έχουν λιποπαγίδες. Αυτά τα λύματα τα παίρνουν τα βυτιοφόρα, αλλά δε γίνονται αποδεκτά στο σύστημα γιατί θεωρούνται βιομηχανικά απόβλητα. Ίσως είναι σκόπιμη η κατασκευή μιας μονάδας υποδοχής βιομηχανικών αποβλήτων.